

Đề bài

Trình bày quan điểm của anh (chị) về quan niệm chọn nghề nghiệp trong tương lai: chọn nghề phù hợp với năng lực thực tế của mình; chọn nghề đang được ưa chuộng trong đời sống hay nhất quyết theo đuổi nghề mà mình vẫn thiết tha yêu thích?

Bài làm

Một ngôi nhà, dù đồ sộ hay bé nhỏ cũng cần nền móng vững chắc, kiên cố. Một cây xanh, muốn trụ vững trước gió bão thì rễ phải ăn sâu vào lòng đất mẹ. Mỗi người muốn có cuộc sống tốt đẹp, phải có nghề nghiệp ổn định. Càng ngày lựa chọn nghề nghiệp càng là vấn đề thu hút sự quan tâm của các bạn học sinh trung học phổ thông và nhiều bậc cha mẹ.

Với học sinh cuối cấp, giây phút cầm trên tay tập hồ sơ đăng kí tuyển sinh có lẽ là giây phút hồi hộp nhất. Gần như lần đầu tiên trong đời, chúng ta được và phải quyết định một việc hệ trọng – một việc có ảnh hưởng lâu dài đến tương lai của chính bản thân. Việc thi trường nào đồng nghĩa với việc sau này chúng ta làm nghề gì ? Giáo viên, bác sĩ, kỹ sư xây dựng, nhà thiết kế thời trang, họa sĩ hay đơn thuần là một công nhân cơ khí, một nhân viên văn phòng...? Phân vân là nét tâm lí dễ hiểu ở hầu hết các bạn học sinh thời điểm này. Giữa rất nhiều điều chi phối, đâu mới là lối đi đúng đắn nhất? Chọn cho mình một nghề phù hợp với năng lực bản thân, chọn nghề đang được ưa chuộng nhất trong xã hội hay theo đuổi nghề mà mình yêu tha thiết? Thật khó để đưa ra quyết định ngay tức khắc.

Thời phong kiến, các đấng nam nhi chỉ có con đường tiến thân duy nhất là khoa cử, *tiến vi quan, thoái vi sư*. Con đường công danh của người xưa không thênh thang rộng mở như bây giờ. Xã hội càng phát triển càng có nhiều ngành nghề để giới trẻ lựa chọn. Thanh niên thời nay không nhất thiết phải theo đuổi một nghề nào. Họ không bị ràng buộc bởi chế độ xã hội nào nên có thể mặc sức lựa chọn ngành nghề cho mình. Họ luôn đủ tự tin để nói: *“Con đường nào cũng dẫn đến thành Roma”*.

Trên thế giới, đặc biệt ở những nước có nền kinh tế phát triển, xu hướng lựa chọn ở giới trẻ có năng lực là nhóm ngành quản lí, kinh tế, dịch vụ... Các ngành nghề này thích hợp với sự năng động, nhạy bén, tư duy thực tế của thanh niên các nước phát triển. Mặt khác, đây cũng là những ngành học hứa hẹn mang lại nguồn thu nhập cao. Ở Việt Nam, những năm gần đây, xu hướng lựa chọn nghề nghiệp của thanh niên cũng có nhiều biến đổi. Trước đó chưa xa, các bạn thường lựa chọn các ngành học mang *“tính truyền thống”* như sư phạm, quân sự, an ninh... Số lượng thí sinh thi vào các trường này luôn ở mức cao và tương đối ổn định. Nhưng khoảng bốn – năm năm trở lại đây, khâu chọn trường, chọn ngành học của các bạn học sinh trung học phổ thông đã có nhiều biến đổi. Họ không nhất thiết khuôn mình theo lối mòn của thế hệ đi trước. Những ngành nghề truyền thống vẫn được lựa chọn nhưng thực tế cho thấy, các nhóm ngành như kinh tế, tiếp thị – quảng cáo, du lịch, truyền thông... thu hút nhiều mối quan tâm nhiều hơn. Theo tổng hợp của *Vietbao* (tháng 5/2007), hồ sơ của nhóm trường kinh tế tăng đột biến. Đại học Thương mại có tới 33.137 hồ sơ đăng kí dự thi (năm 2006 là 24.000). Các trường nhóm kinh tế khác đều tăng vọt hồ sơ dự thi: Đại học Kinh tế Quốc dân 27.000 hồ sơ, tăng khoảng 7.000 thí sinh. Đại học

Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội nhận được 23.500 hồ sơ đăng kí dự thi trong khi năm trước đó chỉ có 6.000 hồ sơ. Không thể không tính đến hiện tượng các thí sinh nộp hồ sơ “ảo”, nhưng những con số trên đã phần nào cho chúng ta thấy được xu hướng lựa chọn nghề của thanh niên thời nay. Đây là nguyên nhân chi phối xu hướng lựa chọn ấy?

Đầu tiên chúng ta phải kể đến những tác động về kinh tế và khoa học kỹ thuật. Trước đây, khi nước ta còn nghèo, kinh tế chậm phát triển, kinh tế các hộ gia đình còn chưa được cải thiện, các bạn học sinh sẽ chú ý nhiều hơn đến những ngành học được miễn học phí hoặc có học phí không quá cao, ra trường dễ xin được việc và có công việc ổn định. Hiên nhiên, những ngành nghề như sư phạm, quân sự, an ninh, cảnh sát... sẽ thu hút nhiều thí sinh đăng kí dự thi hơn. Mặt khác, điều kiện để học tập và khả năng giải quyết việc làm của các ngành kinh tế, kỹ thuật, dịch vụ... chưa tốt. Sự phát triển của kinh tế trong những năm gần đây đã làm đất nước thay đổi toàn diện. Điều kiện học tập, nghiên cứu cho sinh viên không ngừng được cải thiện. Thanh niên Việt Nam không chỉ cần cù, chăm chỉ mà còn rất năng động, nhạy bén, dũng cảm chủ động trước một hoàn cảnh. Họ có cơ hội thử thách mình trong những lĩnh vực mới, ngành nghề mới. Họ dám phiêu lưu với sự lựa chọn của mình, bất chấp sự lựa chọn ấy có thể chưa mang đến họ thành công ngay lập tức. Hơn nữa, cũng như thanh niên các nước trên thế giới, họ có tham vọng chính đáng là được làm giàu cho chính bản thân và đất nước. Những ngành nghề phù hợp với xu thế phát triển chung của thời đại chắc chắn sẽ giúp họ thực hiện được tham vọng đó. Tất nhiên trước khi đưa ra quyết định chọn lựa nghề nghiệp nào bất cứ ai cũng sẽ phải cân nhắc rất nhiều điều.

Nhưng nói như vậy không có nghĩa một trăm phần trăm các bạn học sinh cuối cấp đều có ý thức về vấn đề đó. Thực tế cho thấy, nhiều học sinh trung học phổ thông thờ ơ với chính tương lai của mình. Họ không cho rằng mình chọn trường nào, học nghề gì là quan trọng. Họ không đưa ra được những tiêu chí để định lựa nghề nghiệp cho bản thân. Trong một bài viết trên trang *TintucVietNam* bạn Mai Trang – học sinh trường Trần Phú (Hà Nội) chia sẻ: *“Mình thi khối A vì theo bạn Tự nhiên nhưng hiện tại vẫn chưa xác định được trường để thi. Người trong nhà muốn mình thi Học viện tài chính kế toán nhưng mình không thích theo ngành này. Mình cũng không phân đối vì hiện tại cũng chẳng tự định hướng được. Rắc rối của mình là ở chỗ biết mình ghét gì nhưng lại không hiểu mình thích gì”*... Cũng có những bạn như Hoàng – học sinh lớp 12 trường Lê Quý Đôn (Hà Nội) lại chọn thi một trường mình không hề thích (Học viện Quan hệ quốc tế) và cũng chưa hiểu sau này sẽ làm việc gì chỉ vì ý bố mẹ bạn muốn thế. Bạn Mai Anh (Trường Lê Quý Đôn) bố mẹ không định hướng thi trường nào nộp hồ sơ nhiều khoa của nhiều trường khác nhau. Hầu hết đó đều là những ngành được “*tiên tri*” là sau này sẽ hái ra tiền như ngân hàng, kế toán, viễn thông... Theo thống kê

(tính đến tháng 3 năm 2008) của TS Lê Thanh Mai, Phó Ban Đại học và sau Đại học của Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, tỉ lệ chọn ngành học không phù hợp với năng lực và sở thích của mình là 41,4%. Thực tế đó cho thấy lựa chọn nghề nghiệp vẫn còn là vấn đề khó khăn của không ít học sinh hiện nay.

Theo tôi, để lựa chọn cho bản thân một ngành nghề nào đó, chúng ta phải tự trả lời cho được một số câu hỏi như: Lực học thực sự của mình đến đâu? Mong muốn, nguyện vọng cho tương lai của mình là gì? Mình thực sự yêu thích ngành nghề nào? Ngành đó có đảm bảo khả năng tài chính cho tương lai của mình không? Những người thân của mình có ý kiến gì ra sao?...

Tôi cho rằng, việc xác định thực lực của chính mình là điều quan trọng nhất. Có thể ước mơ của mỗi bạn rất cao, có thể cha mẹ mong muốn cho chúng ta được học những ngành nghề sau này để xin việc làm, để kiếm sống... nhưng liệu rằng năng lực bản thân có cho phép ta thi đỗ được những trường, ngành như thế không? Rất nhiều bạn không xác định được lực học của mình, lại mơ hồ, viễn vông, không tưởng nên đã bị trượt. Như vậy, các bạn lại phải mất công sức, thời gian, tiền bạc để ôn luyện lại kiến thức. Đây là chưa kể đến những sức ép tinh thần từ phía gia đình và chính bản thân.

Khi xác định được năng lực của mình rồi, lúc đó chúng ta mới quan tâm đến điều mà bản thân mình mong muốn. Nhiều bạn không biết rõ mong muốn của mình là gì? Không ít người chọn ngành học không phải vì niềm đam mê cá nhân mà do tác động của người thân hay vì trào lưu chung... nên đến khi gặp khó khăn trong học tập, tìm việc làm, họ trở nên hoang mang. Niềm đam mê, lòng yêu nghề sẽ cho chúng ta sự tự tin, nghị lực để vượt qua mọi trở ngại. Yếu tố tinh thần này là một trong những điều rất quan trọng giúp chúng ta định hướng tương lai.

Điều thứ ba chúng ta phải cân nhắc trước khi đưa ra quyết định lựa chọn nghề nghiệp cho mình là yếu tố tài chính. Chúng ta đừng lo đến những khó khăn về kinh tế trong quá trình học tập. Bởi lẽ cha mẹ vẫn sẽ tiếp tục hỗ trợ chúng ta. Hơn nữa, nếu phấn đấu học tốt, các bạn sẽ có cơ hội nhận được học bổng. Hoặc nếu thu xếp được thời gian, chúng ta có thể tìm thêm những việc làm phù hợp. Hiện nay, Nhà nước ta cũng có những chính sách hỗ trợ cho sinh viên các gia đình khó khăn được vay vốn để học tập... Tôi muốn nói đến khả năng tài chính mà ngành nghề tương lai sẽ mang đến cho bạn. Cần phải xác định xem việc làm đó có mang lại nguồn tài chính đáng kể hay không? Bởi lẽ, suy cho cùng, tiền bạc không chỉ giải quyết những nhu cầu căn cơ nhất của đời sống mà còn kích thích khả năng làm việc của con người.

Trả lời được những câu hỏi cho riêng mình rồi, bạn cũng nên tham khảo ý kiến người thân trong gia đình, các thầy cô và cả bạn bè của mình nữa. Ít nhất, những người thân vốn hiểu mình, sẽ cho mình lời khuyên về ngành nghề hợp với tính cách của mình. Thầy cô sẽ giúp mình định hướng ngành

ngành phù hợp với lực học. Còn bạn bè sẽ cho mình nhiều tham khảo bổ ích. Đừng ngại ngần khi lựa chọn của chúng ta không trùng khít với định hướng của cha mẹ. Khi chúng kiến chúng ta trưởng thành trong tương lai, cha mẹ sẽ hiểu tất cả.

Biết kết hợp trả lời những câu hỏi trên, biết tự giải quyết hợp lí những mâu thuẫn của bản thân (ví dụ như mâu thuẫn giữa năng lực và ước mơ, mâu thuẫn giữa nguyện vọng cá nhân và ý muốn của cha mẹ...) chúng ta sẽ chọn cho mình được ngành nghề phù hợp.

Là học sinh trung học phổ thông, cũng như những bạn cùng trang lứa, song song với việc học tập, ôn luyện để chuẩn bị cho các kì thi sắp tới, tôi luôn dành thời gian suy nghĩ nghiêm túc về vấn đề lựa chọn nghề nghiệp. Tôi luôn cần nhắc rất kỹ những câu hỏi đó để đưa ra câu trả lời hợp lí nhất. Và cuối cùng, tôi cũng đã tìm cho mình được ngành nghề phù hợp: ngành sư phạm. Bởi lẽ, xét cho đến cùng, mọi mong muốn của tôi và gia đình, cũng như những cân nhắc về vấn đề kinh tế trong tương lai và năng lực của bản thân tôi đều đồng quy tại ngành nghề đó. Tôi không ngại bước đi trên lối mòn truyền thống ấy, bởi giờ đây và cả sau này nữa, tôi còn mãi tha thiết với “nghề cao quý” này.

Xưa các cụ nói “*Nhất nghệ tinh, nhất thân vinh*”, nghĩa là giỏi một nghề, sướng một đời. Tôi nghĩ, câu nói ấy đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Cho dù bạn lựa chọn ngành nghề nào cho tương lai, khi đã đạt được mục tiêu rồi, hãy cố gắng để mình luôn đứng vị trí cao nhất trong lao động, công tác. Đó mới là đích đến cuối cùng, đích đến cao nhất của sự lựa chọn hôm nay.